

s doplňkovým sortimentem, který usnadňuje osobní hygienu a snižuje riziko vzniku komplikací (opruzenin, dermatitid, zánětů konečníku a uretry) (6).

Mezi lékařské specializace, které mohou tyto zdravotnické prostředky předepisovat, se řadí geriatric, gynekologie, chirurgie, nefrologie, neurologie, pediatrie, urologie a v neposlední řadě také všeobecné praktické lékařství/praktické lékařství pro děti a dorost. Od 1. 1. 2022 umožňuje česká legislativa předepisování zdravotnických prostředků navíc také sestrám v domácí péči a sestrám v lékařských oborech. Četnost použití a volba konkrétního typu prostředku závisí na stupni inkontinence, kdy podle závažnosti rozlišujeme (7):

- **I. stupeň** – mimovolný únik 50–100 ml moči v průběhu 24 hodin. Používání pomůcek je nepravidelné, jelikož únik moči nastává ojediněle při kašli, smíchu, kýchnutí či zvedání předmětů (stresová inkontinence). U ostatních typů inkontinence (reflexní, urgentní, extrauretrální) je nezbytné provést klasifikaci s přihlédnutím k údajům v mikční kartě pacienta, případně výsledkům vyšetření dolních močových cest (např. uroflowmetrie). Z prostředků veřejného zdravotního pojištění je v tomto případě hrazeno maximálně 150 kusů/měsíc do celkové výše 449,65 Kč.
- **II. stupeň** – mimovolný únik 101–200 ml moči v průběhu 24 hodin nebo fekální inkontinence. Pomůcky je nutné používat denně, protože únik moči nastává při běžných každodenních úkonech, jako je změna polohy, běh, chůze a jiná fyzická námaha. Pacientům je z prostředků veřejného zdravotního pojištění hrazeno maximálně 150 kusů na měsíc (maximálně do 900,45 Kč/měsíc).
- **III. stupeň** – mimovolný únik více než 200 ml v průběhu 24 hodin nebo smíšená inkontinence (močová + fekální). V tomto případě je únik moči trvalý bez možnosti kontroly, zpravidla u imobilních pacientů, a proto je používání inkontinenčních pomůcek trvalou nutností. Veřejné pojištění v tomto případě hradí pacientům maximálně 150 kusů pomůcek na měsíc do celkové výše 1 699,70 Kč.

Inkontinenční zdravotnické prostředky se předepisují na poukaz na léčebnou a ortopedickou pomůcku v listinné či elektronické podobě. Nárok na předpis vzniká při splnění indikací od 3 let věku pojištěnce pouze při prokázané patologické inkontinenci. Dle potřeb pacienta je možné zdravotnické prostředky předepsat nejvýše na tři měsíce. Tato maximální preskripce je však možná pouze u pacientů se stabilizovanou inkontinencí, u kterých je předpoklad účelného využití celého množství předepsaných pomůcek. Na poukaz lze předepsat pouze jeden zdravotnický prostředek uvedený v úhradovém katalogu, nicméně pacientům je možné vystavit několik poukazů. Jelikož je výše úhrady zdravotnických prostředků z veřejného zdravotního pojištění závislá na stupni inkontinence, je nezbytné tento údaj vyznačit na příslušném místě poukazu.

Absorpční zdravotnické prostředky

Absorpční zdravotnické prostředky pro inkontinentní pacienty představují jednorázové pomůcky konstruované tak, aby rychle absorbovaly unikající moč, pohlcovaly nepříjemný zápach a zároveň byly nenápadné a prodyšné (8). Z tohoto důvodu sestávají absorpční pomůcky ze tří základních vrstev. Povrchová vrstva je v přímém kontaktu s pokožkou pacienta, a proto by měla být prodyšná a na dotek příjemná. Hodnota pH této vrstvy je zpravidla 4,5–5,5 s cílem minimalizovat riziko vzniku kožních komplikací. Za stejným účelem přidávají někteří výrobci

do povrchové vrstvy také další složky podporující regeneraci pokožky (např. výtažky z *Aloe vera*). Povrchová vrstva odvádí moč do prostřední vrstvy tvořené vysoce savým jádrem, které může být vícevrstvé. Zde je unikající moč zachycena a přeměněna na gel, čímž se zajistí její pevné ukotvení v jádru pomůcky. V této vrstvě dochází také k neutralizaci nepříjemného zápachu moči, a to díky přítomnosti deodorační složky. Poslední vnější nepropustná vrstva pak zabraňuje prosáknutí tekutiny z pomůcky a minimalizuje riziko protečení.

Volba vhodné absorpční pomůcky je zásadní pro výsledný komfort pacienta a měla by být provedena s ohledem na mobilitu a životní styl nemocného. Prvním krokem při hledání vhodné pomůcky je určení stupně inkontinence. Používání pomůcek s vyšší absorpční kapacitou, než je pro pacienta nezbytné nutné, vede k prodražení zdravotní péče o tyto pacienty, která se pak stává do značné míry neekonomickou. Důležitý je nejen výběr správného typu, ale také optimální velikosti absorpčního prostředku. Příliš malá pomůcka bude pacienta škrtit a může způsobit odřeniny v pase nebo v tříslech. Naopak pokud je zvolený prostředek příliš velký, zvyšuje se riziko bočního přetečení (9). V ideálním případě by si měl pacient vyzkoušet několik typů inkontinenčních pomůcek. Z tohoto důvodu výrobci poskytují bezplatné vzorky, které pacientům může nabídnout i ošetřující lékař nebo lékárník.

Pro pacienty trpící močovou inkontinencí I. stupně jsou určeny především **inkontinenční**

Obr. 1. Inkontinenční vložka s postranními manžetami (A), inkontinenční vložka pro muže – miskovitý tvar (B) a kapsa (C a D), vložná plena (E), absorpční kalhotky typu Slip (F), Belt (G) a Pants (H). Převezato a upraveno podle (12, 13)

